

Aktuāla informācija par roņiem piekrastē

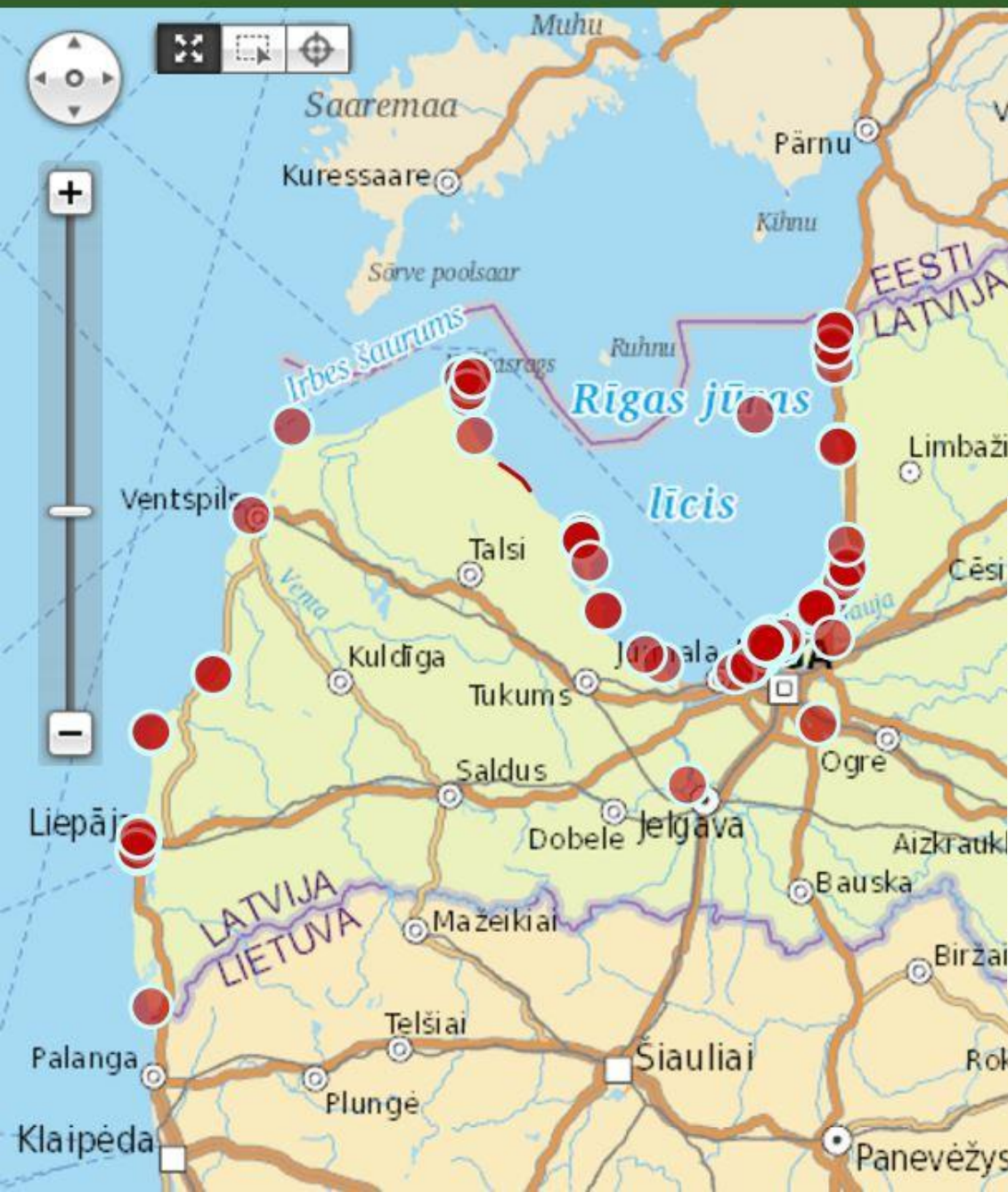
Projekta «Vesels dabas parks,
vesels Tu!» seminārs
Carnikava, 8.09.2017.

Valdis Pilāts

Dabas aizsardzības pārvaldes
vecākais eksperts
valdis.pilats@daba.gov.lv; 29198590

Māris Plikšs

Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un
vides zinātniskā institūta „BIOR”
vadošais pētnieks

DabasDati.lv

Igors Denisovs

facebook.com/ Victor Ivanov

Krastā atrasto beigto roņu skaits (pašvaldību aptaujas rezultāti)

gads\pašvaldība	Liepāja	Pāvilosta	Jūrkalne	Ventspils	Dundaga	Roja	Engure	Jūrmala	Rīga	Saulkrasti	Salacgrīva	kopā
2016	12	12	6	7	neregistrē	65	24	37	50	27	neregistrē	240

Roņi rakstu avotos (19.gs. un 20 gs. sākums)

- F.Rupeiks (1936):
nekā mūsu dienā
devušies no jūras
Babītes ezerā. ...
kad aizpeld līdz Z
- F. E.Stoll (1931):
biežs. Katru gadu
retāk turpretim p
Roņu salas- mais
galvaskauss.
- R.Kalniņš (1929):
ar saviem mazuļi
un šaujamiem ie
nosit 20-30 roņus

u bijis daudz vairāk
zīvnieki lieliem bariem
ja lielupi tie ieceļojuši
āk. Pavasaros tie reti
ciju.”

ā kārtā vēl **diezgan**
galināts. ... **Daudz**
ņēmis sūtījumu no
ns palēka roņa

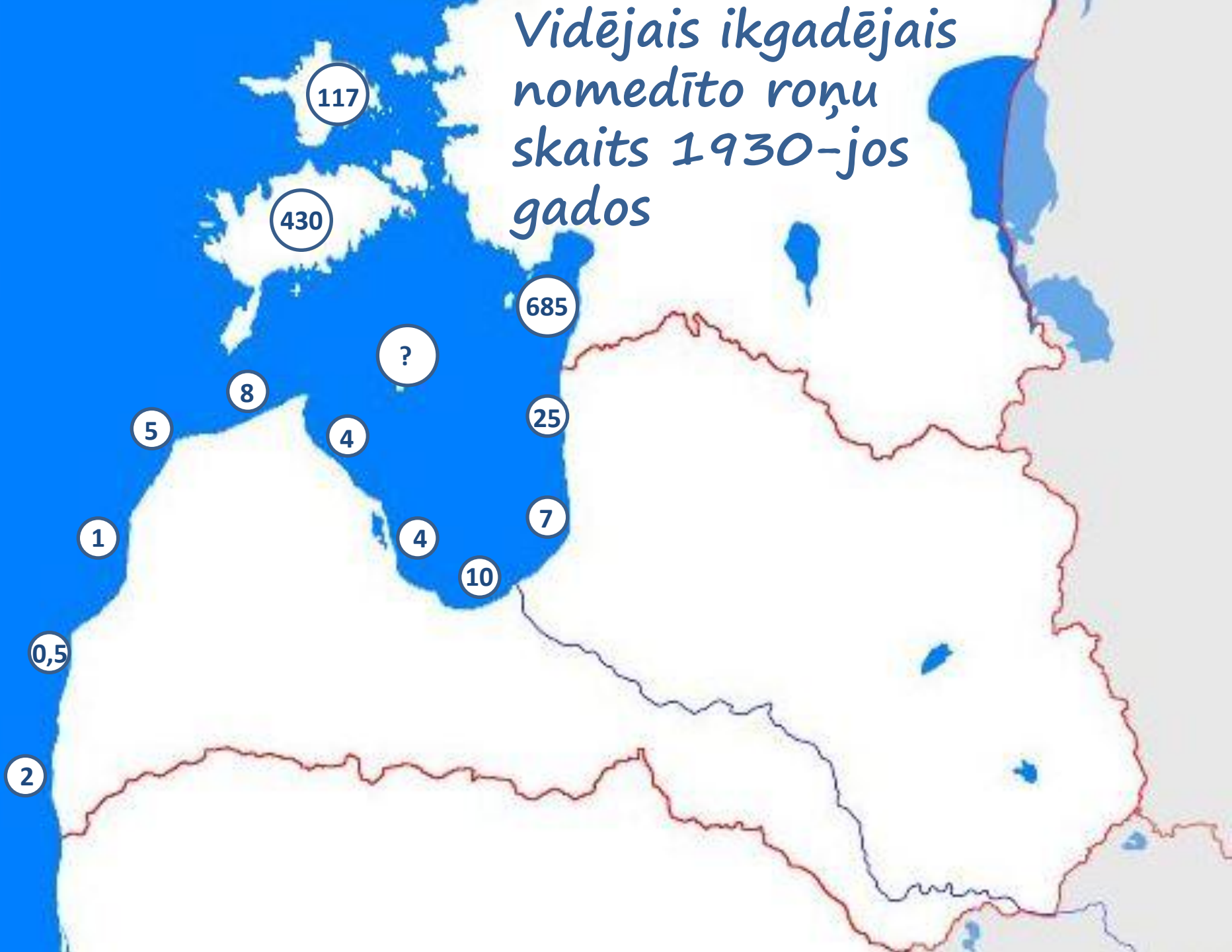
na, roņi sāk parādīties
duramiem, sitamiem
nu mednieks dienā

Roņi rakstu avotos (19.gs. un 20 gs. sākums)

Papildu datu avots: nomedīto roņu statistika

Vidējais ikgadējais nomedīto roņu skaits 1930-jos gados

Zvejnieku un piekrastes iedzīvotāju aptaujas (kopš 1980.gada)

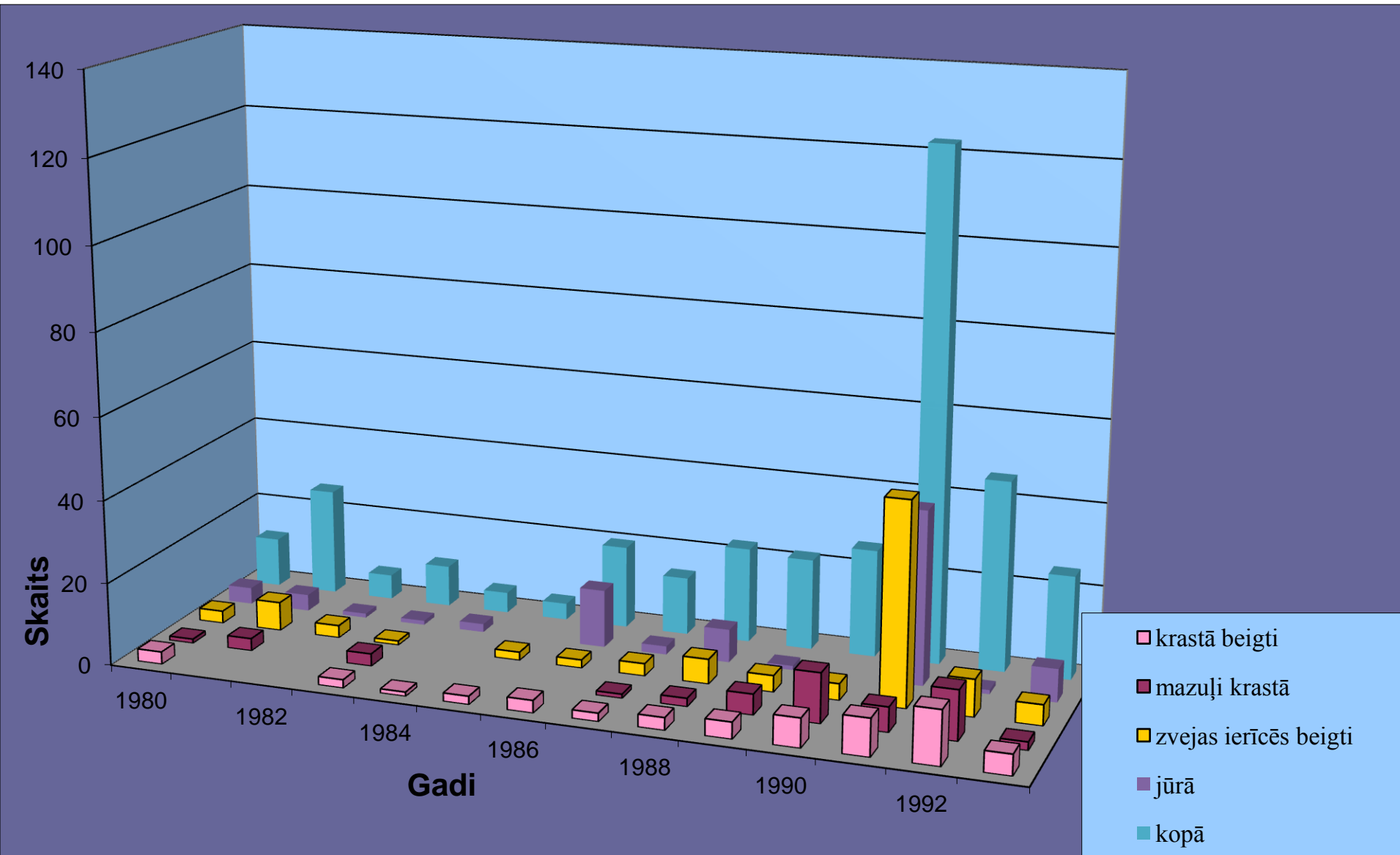
Redzēti un atrasti:

- krastā (dzīvi, beigti)
- zvejas ierīcēs (dzīvi, beigti)
- jūrā

Latvijas piekrastē novēroto roņu skaita dinamika

Datu avots: ziņojumi un aptaujas

Roņu monitorings (Jūras kompleksais vides monitorings)

1999-2003

Pasūtītājs: LR Vides un reģionālās attīstības ministrijas Latvijas Vides aģentūra

Izpildītājs: LU Hidroekoloģijas institūts, Jūras monitoringa nodaļa

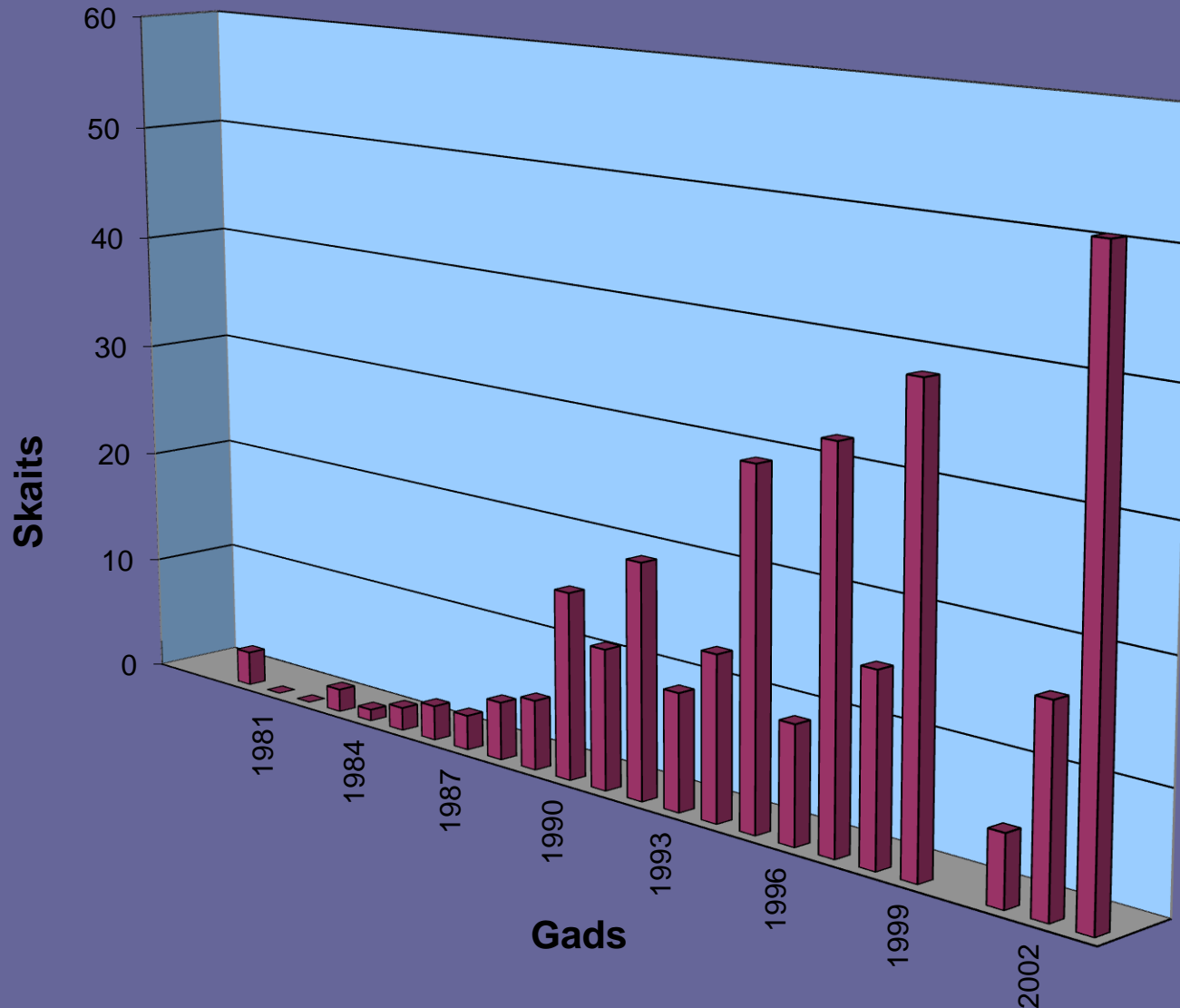
Monitorings ietvēra:

beigto un dzīvo roņu uzskaiti jūrā, krastā un zvejas ierīcēs, atrasto beigto roņu sugu un vecuma sastāva, un veselības stāvokļa noteikšanu.

Tieša dzīvnieku uzskaitē krastā veikta četros atsevišķos krasta posmos, bet informācija no citiem cilvēkiem, arī ziņām presē, apkopota par visu Latvijas piekrasti.

Krastā atrasto beigto roņu skaita dinamika

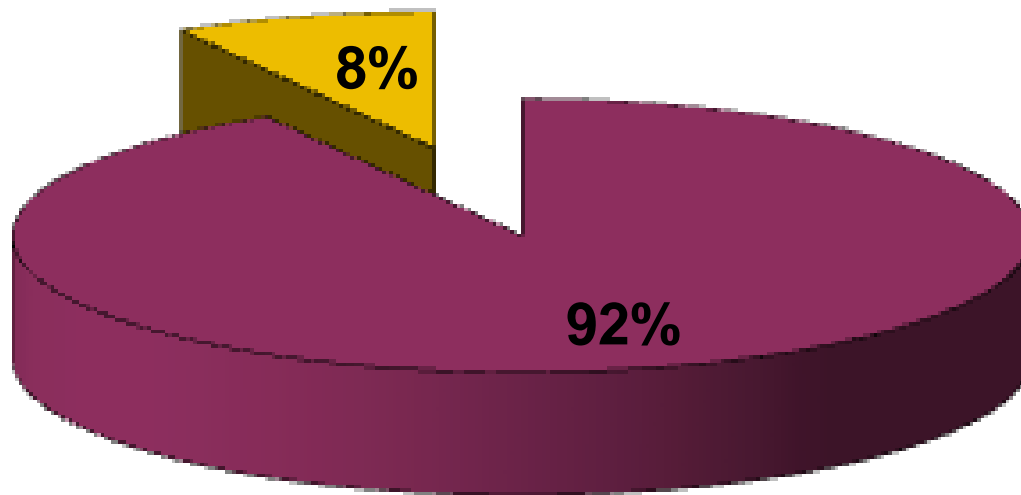
Datu avots: ziņojumi un aptaujas (uzskaites 1999-2003)

Latvijas piekrastē izskaloto roņu sugu savstarpējās attiecības

1997.-2003.

n-55

■ *Halichoerus grypus*

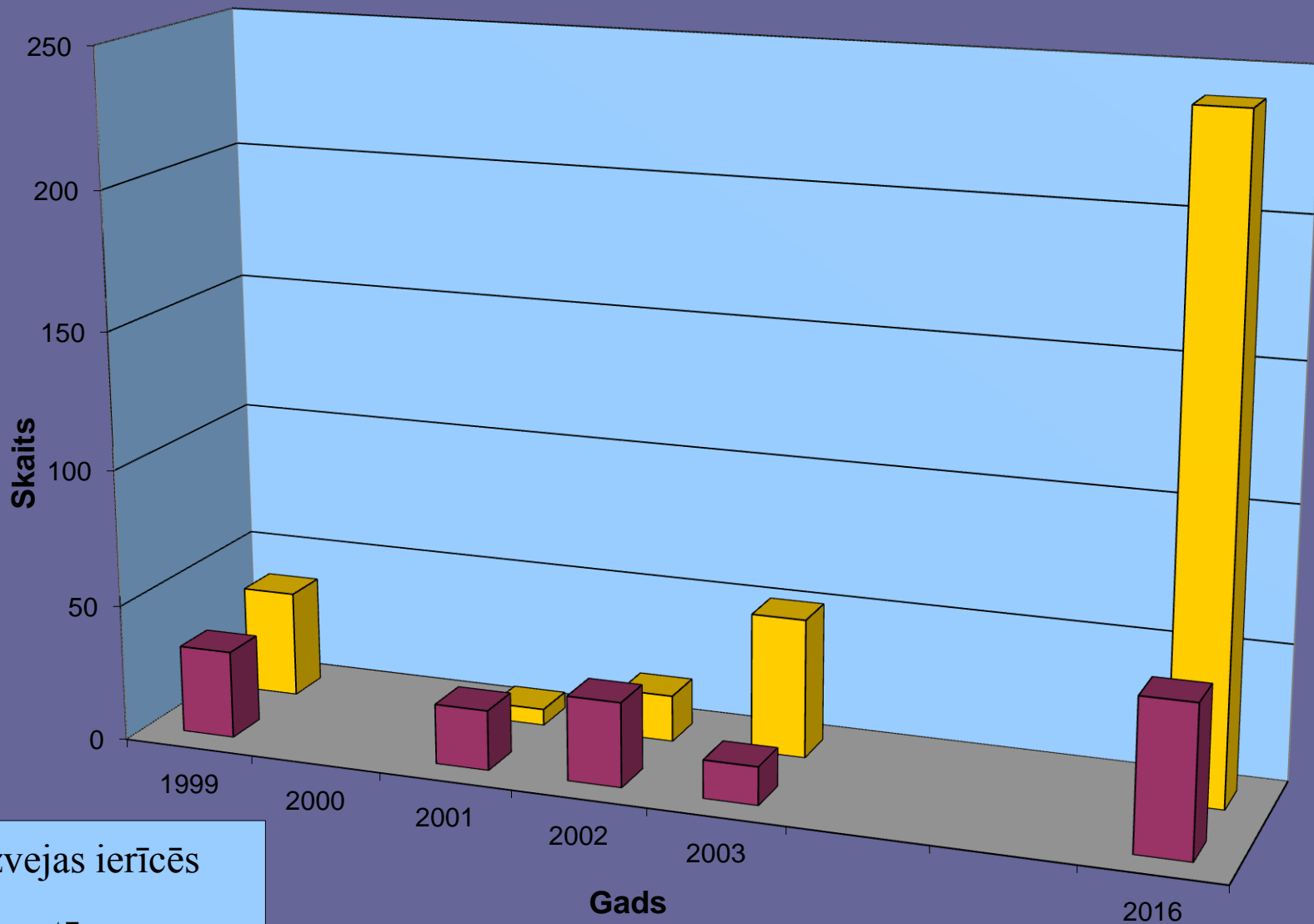
■ *Pusa hispida*

Pelēkais ronis

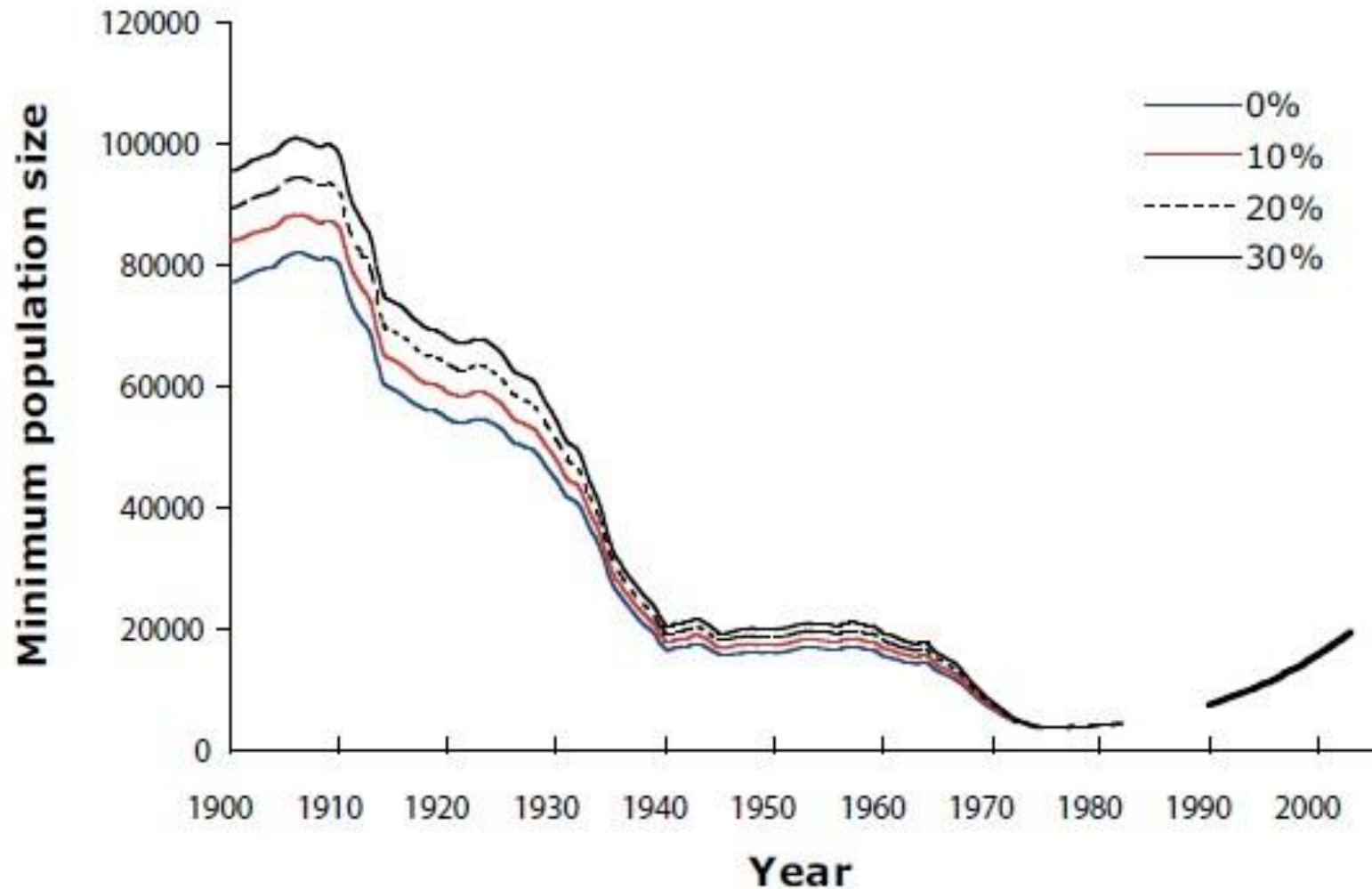
Pogainais ronis

Beigto roņu skaīta dinamika

Datu avots: ziņojumi un aptaujas (uzskaites 1999-2003)

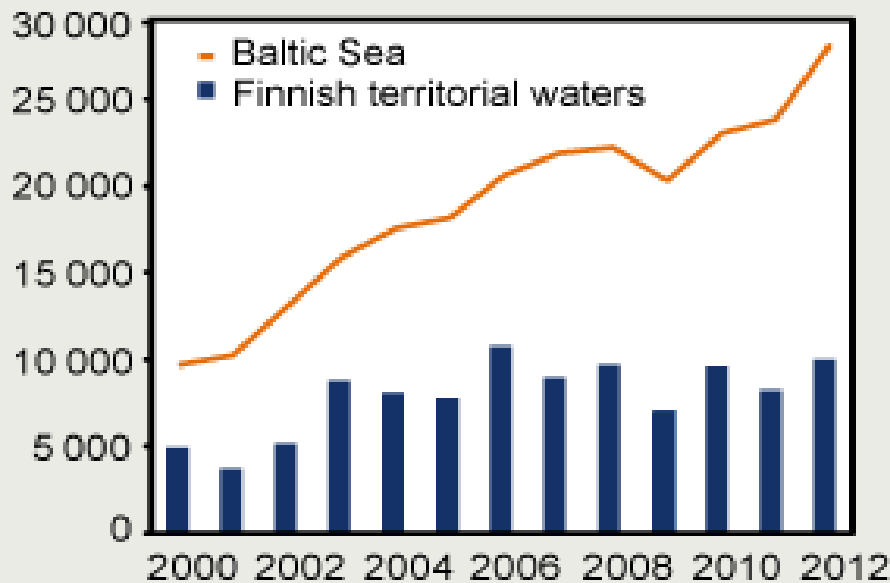

Pelēko roņu skaita izmaiņas Baltijas jūrā

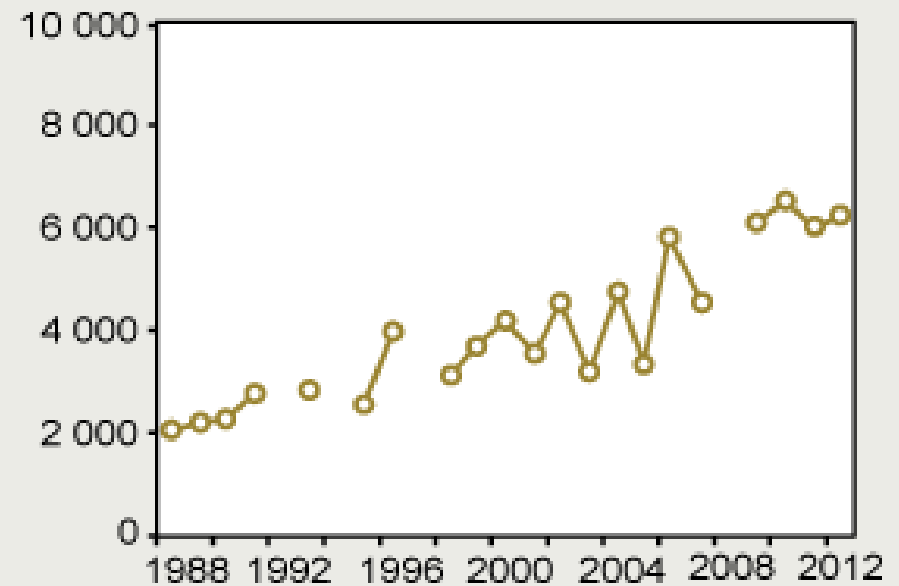

Pelēko un pogaino roņu skaita izmaiņas

A) Number of observed Baltic Grey Seals

B) Number of observed Ringed Seals in the Bothnian Bay

Source: Finnish Game and Fisheries Research Institute

Uzmanību- roni!

Liedagā pamanīts **Kā rīkoties?**
roņu mazulis!

Neaiztiek! Ronēns aizsargājoties var iekost!

Pastaigājoties ar suni, **uzliec tam pavadu!**

Nav jāuztraucas!

Ja ronēns nikni rūc, ir apaļīgs un nīprs, to vēl klāj balta pūka, kopumā izskatās labā kondīcijā.

Turies nostāk no roņa!
Neradi ronim lieku stresu!

Nedzen roni jūrā!

Ja ronēnam baltās, garās pūkas vietā jau sāk parādīties vai to jau pilnībā klāj īsa pelēka vilna.

+371 29198590

Ziņo, ja ronēns izskatās novārdzis vai tam ir brūces vai ievainojumi!

Jāmeklē palīdzība!

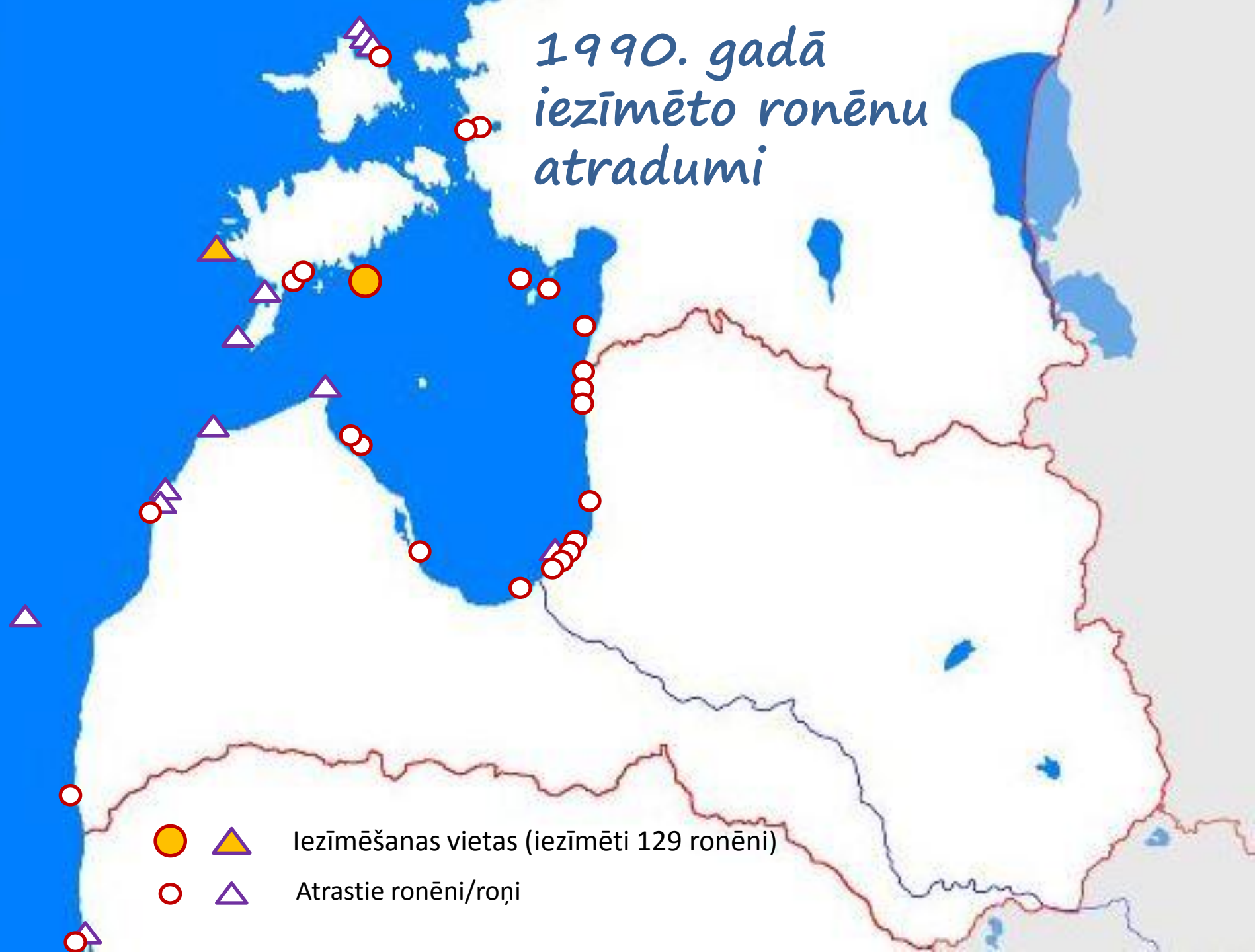
Sazinies ar Dabas aizsardzības pārvaldi!

Speciālisti palīdzēs izvērtēt situāciju un nepieciešamības gadījumā sazināsies ar Rīgas Zooloģisko dārzu.

Tālrunis: **+371 29198590**

E-pasts: **daba@daba.gov.lv**

1990. gadā iezīmēto ronēnu atradumi

- ▲ Iezīmēšanas vietas (iezīmēti 129 ronēni)
- △ Atrastie ronēni/roņi

No ledus uz sauszemi

Silto ziemu upuri

*SOS roņu skaits
2015. gada
pavasari*

Roņi un zvejniecība

Roņu radīto zaudējumu novērtēšana

BIOR 2016. gada anketēšana

- Anketa izstrādāta BIOR sadarbībā ar LZF
- Izsūtītas 141 anketas – **VISIEM** piekrastes komerczvejniekiem
- Anonīmas anketas

Anketēšanas rezultāti

- Saņemtas atbildes no **26** komerczvejniekiem
- Zvejas rīku postījumi:
  - Tīklu zvejā 10-450 EUR vienā zvejas reizē
  - Murdu zvejā – mazāk nozīmīgs (0-150 EUR)
- Lomu postījumi: **glvk rūpnieciski vērtīgās zivis: laši, taimiņi, vimbas, reņģes, mencas, zandarti, asari, plauži, salakas**
- Zvejas rīkos bojā gājuši **55** roņi
- Bojā gājušie roņu skaits vienā zvejas rīkā (**no 1 līdz 3**)
- Redzēts **519** ronis (novērojams nav attiecināms uz roņu populācijas lieluma novērtējumu)
- Redzēto roņu skaits vienā reizē (**no 1 līdz 15**)

Foto: Koluškīns (Salacgrīva)

Roņu radīto zaudējumu novērtēšana

Anketu apkopotie rezultāti (pa ceturkšņiem)

Ceturk- snis	Komerzcvejnieki	Ziņotie roņu postījumi zvejā				Nozvejas žurnālu ierakstu skaits	
		Tīkli	%	Murdi	%	Tīkli	Murdi
1	21	110	5	64	67	2081	96
2	4	33	2	140	11	1747	1284
3	5	24	1	100	13	1789	755
4	2	10	1	11	10	692	108
Kopā	32	177	3	315	14	6309	2243

- Stipri atšķirīga informācijas atdeve starp sezonām un pašvaldībām
- Zema reprezentācija tīklu zvejai, nedaudz labāk murdu zvejā
- Nav neviena pagasta, no kura informācija ir par visiem ceturkšņiem
- Par 1-3 ceturkšņiem anketas saņemtas no: Rojas, Rīgas, Jūrmalas, Mērsraga un Saulkrastiem
- Galvenokārt ziņošana par 1.ceturksni

Roņu radīto zaudējumu novērtēšana

Informācija ir stipri nepilnīga

Eksperimentāls mēģinājums novērtēt tīklu kopējos zaudējumus

Pieņēmumi:

- 1) Roņi rada zvejas rīku bojājumus ~25% zvejas gadījumos (info no zinātniskajām uzskaitēm, anketas anonīmas)
- 2) Anketu informācijas attiecināta tīklu zvejas aktiem no nozvejas žurnāliem pa pašvaldībām

Tīklu kopējais bojājums naudas izteiksmē - ap 63 200 EUR

Ja ņem vērā tikai ziņotos zaudējumus, tad kopējais tīklu bojājums vērtējams ap 9000 EUR

Plus - sabojātais loms (lomu zaudējums naudas izteiksmē mazāki nekā zvejas rīka bojājumi; ziņots ap 1t zivju bojājumu)

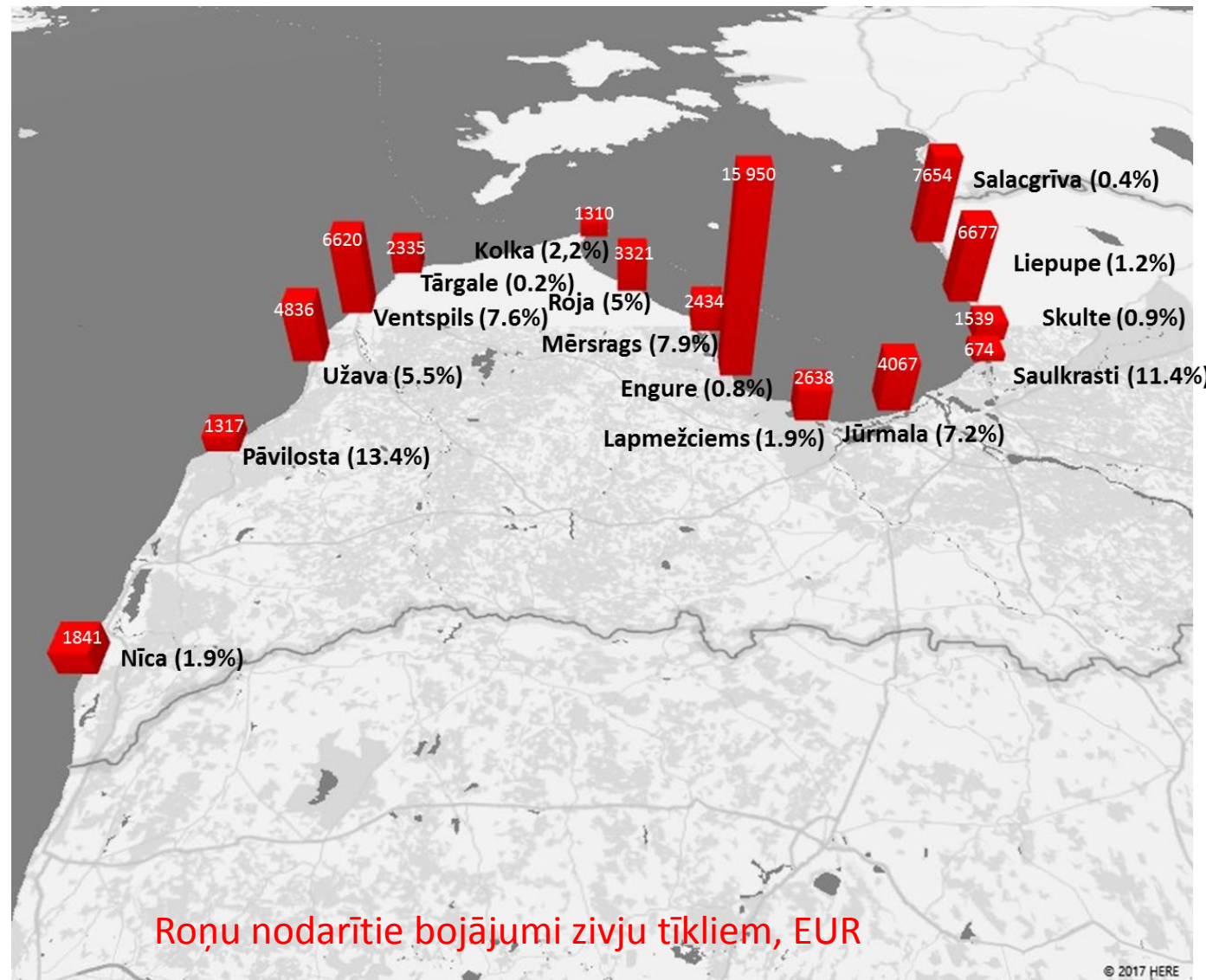
Murdu bojājumi – mazāks zvejas rīka bojājums, bet lielāks nozvejas zaudējums (kopā ziņots par 1.6t)

Roņu radīto zaudējumu novērtēšana

Pārāk neliela
anketu
reprezentācija (0,2-
13,4%)

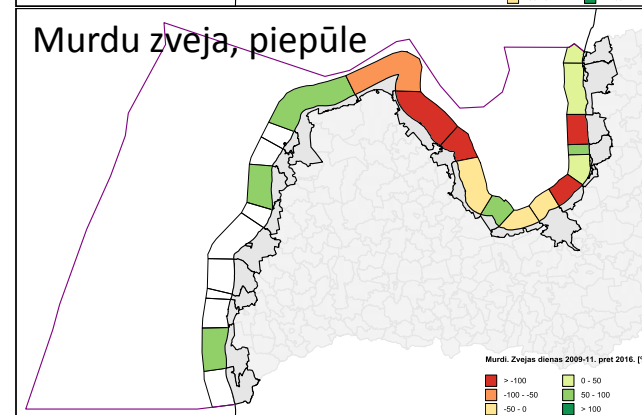
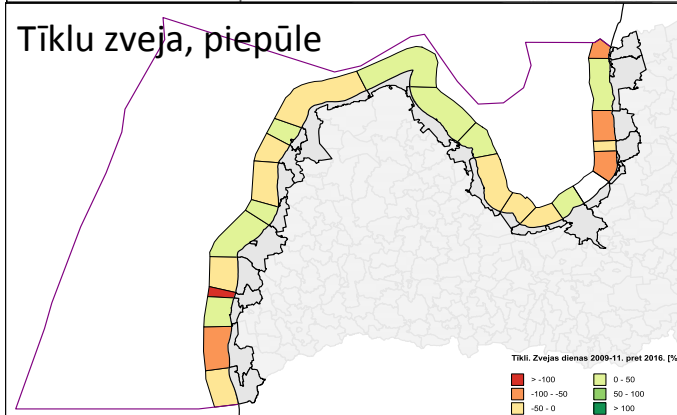
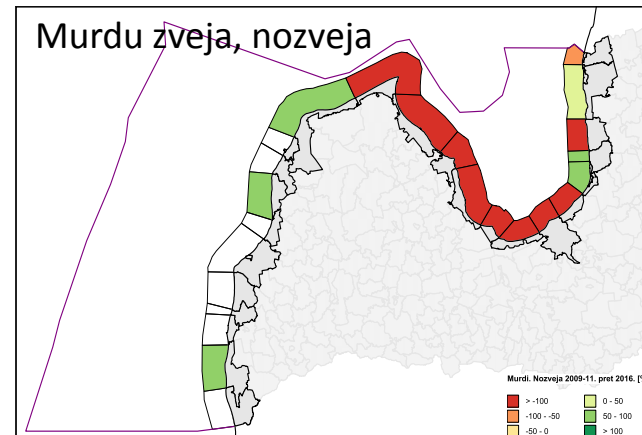
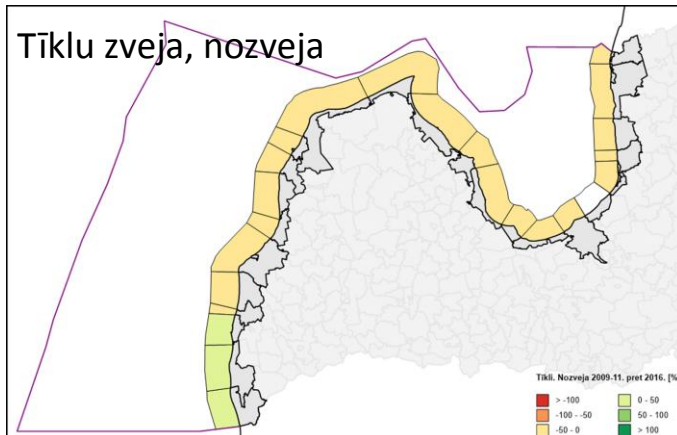
Atkarīgs no kopējā
tīklu zvejas
intensitātes

Lielākie zaudējumi
tieši Rīgas līcī

Netieši pierādījumi par roņu ietekmi

**Info no anketām un zvejas žurnāliem: zveja pārtraukta roņu dēļ
Nozveju un piepūles (zvejas dienu) samazinājums lielākajā daļā piekrastes pašvaldību
ūdeņos (palielināšanās murdiem atklātā jūrā - apaļais jūrasgrundulis ?)**

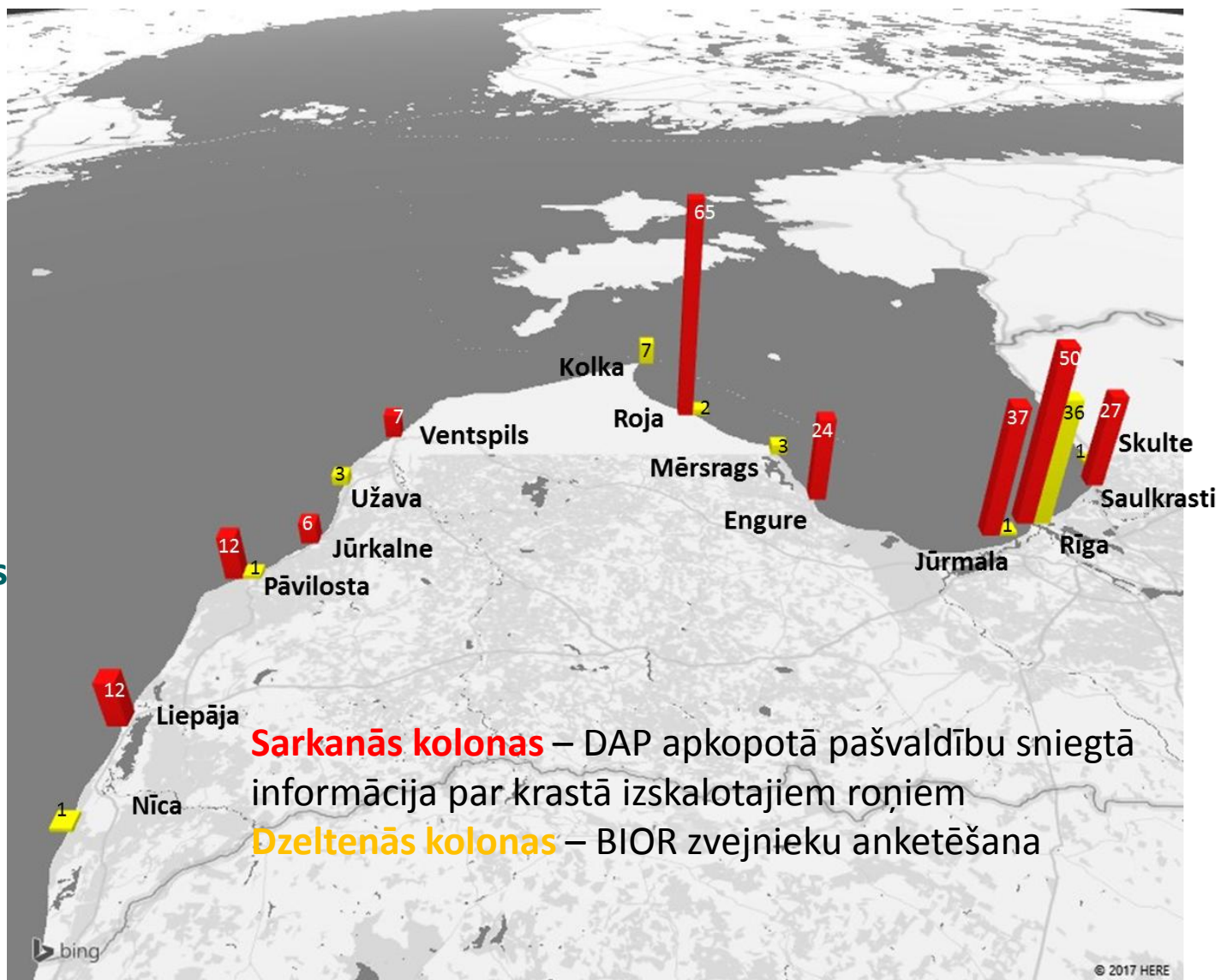
Roņu bojāeja zvejas rīkos

2016.gads:

Krastā beigti – 240 roņi
Zvejas rīkos – 55 roņi

DAP informācija –
izskaloto roņu skaits
palielinās (2015.g. bija
208)

glk Rīgas līča pludmales

**Acīmredzot
anketēšana
rezultāti ir
nepietiekoši!!**

Sarkanās kolonas – DAP apkopotā pašvaldību sniegtā informācija par krastā izskaldotajiem roņiem
Dzeltenās kolonas – BIOR zvejnieku anketēšana

Dabas aizsardzības pārvalde

Sugu un biotopu aizsardzības plāni izstrādes procesā

Suga / biotops	Plānu izstrādā	Progress
Eirāzijas ūdrs (<i>Lutra lutra</i>)	Latvijas Valsts mežzinātnes institūts "Silava"	Plāns izstrādes procesā Informācija par sugas plāna izstrādes darba grupas sanākumi 14.06.2017.
Sugu grupa "Roņi"	B/o "Pro Mare"	Plāns izstrādes procesā
Sugu grupa "Pūces"	Latvijas Ornitoloģijas biedrība	Plāns izstrādes procesā
Melnais stārķis (<i>Ciconia nigra</i>)		Plāns izstrādes procesā
Dīķa naktssikspānim (<i>Myotis dasycneme</i>)	SIA „Dabas eksperti”	Plāns izstrādes procesā
Jūras ērglis (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	Latvijas Dabas fonds	Plāns izstrādes procesā
Mežzirbe (<i>Bonasa bonasia</i>)	Latvijas Ornitoloģijas biedrība	Plāns izstrādes procesā
Brūnais lācis (<i>Ursus arctos</i>), vilks (<i>Canis lupus</i>), lūsis (<i>Lynx lynx</i>)	Latvijas Valsts mežzinātnes institūts "Silava"	Plāni izstrādes procesā

https://www.daba.gov.lv/public/lat/dati1/sugu_un_biotopu_aizsardzibas_plani/

Dabas aizsardzības
pārvalde

Sugu aizsardzības plānu izstrādes kritēriji*

*LR VARAM 11.05.2015. rīkojums Nr. 127 "Par īpaši aizsargājamo sugu un biotopu aizsardzības plānu izstrādāšanas kārtību"

Sugas aizsardzības plāni prioritāri izstrādājami sugām, kurām

- aizsardzības stāvoklis Latvijā novērtēts kā nelabvēlīgs, nezināms, vai ar tendenci pasliktināties;
- populācijas stāvoklis Latvijā ir nelabvēlīgs, un Latvijas populācija veido nozīmīgu Eiropas vai pasaules populācijas daļu;
- medījamās sugas, par kurām Latvijas uzņēmusies starptautiskās saistības;
- **sugas, par kurām Latvijas uzņēmusies starptautiskās saistības un kuras ietekmē intensīva saimnieciskā darbība;**
- **sugas, kuru aizsardzībai nepieciešams sabalansēt dažādu interešu grupu vēlmes;**
- sugas, kuru dzīvotnēm nepieciešami īpaši aizsardzības pasākumi.

Medņa *Tetrao urogallus L.*
aizsardzības plāns

Foto: V. Šķiņģa

Izstrādātājs: H. Hofmanis (H. Hofmanis, M. Strazds)
Plāna pasūtītājs: Dabas aizsardzības pārvalde

Mazsīte
2012 (2004)